

VIDEN OM
affald

KONKLUSIONSRAPPORT // 2022

Landsrapport

**HOLD
DANMARK
RENT**

LÆS MERE OM:

- de generelle tendenser på landsplan
- nøgletal
- de særlige kritiske lokaliteter

**Se og læs resultatet her
- god læselyst !**

FORORD

Affaldsmængden stiger

Henkastet affald er et symptom på en dybereliggende samfundsmæssig udfordring. Det er en påstand, som vi i HDR har argumenteret for flere gange i løbet af de sidste 15 år og den holder vi stadig fast i.

For hvorfor er det at vi stadig ikke kan ramme den skraldespand? Vi ved jo godt hvad den skal bruges til og mange af os vil også rigtig gerne gøre det godt. Men alligevel er der noget der forhindrer os i at bryde mønstret og skabe en ny virkelighed sammen uden skrald de forkerte steder.

Vi tænker at vi skal dybere ned i de mentale lag hos den enkelte dansker. Og det nu måske mere end nogensinde.

2022 blev et spændende post-corona år og så er det jo ikke engang slut endnu! Den dejlige varme lange sommer blev det perfekte bagtæppe for masser af comeback til festivaler, sommerlejr, vandreture og livet på vanlig maner i øvrigt. Men det blev

samtidig desværre også et år med store stigninger i de optalte affaldsmængder i vores HDR Affaldsanalyse!

Totalt set taler vi om en gennemsnitlig stigning på knapt 20%, hvilket vi betragter som en væsentlig og bemærkelsesværdig stigning, som vi er nødt til at lede efter en årsag til.

Der kan naturligvis være mange årsager, men en af dem kunne være vores kognitive overbelastede hjerne, som efter corona-nedlukningen kæmper hårdt for at komme tilbage i hamsterhjulet og derfor ikke har overskuddet til at agere hensigtsmæssigt med vores affald, når vi er på farten.

Det er i hvert fald noget vi i HDR vil se nærmere på i den kommende tid, for 20% kalder på en øget indsats og fokus på området og det kan kun gå for langsomt.

GENERELLE TENDENSER I

analyse 2022

Analyseteamet hos Hold Danmark Rent er endnu engang kørt i garage efter en dejlig sæson rundt i landet. Sommervejret har været med os stort set hele vejen, hvilket gør det langt nemmere at gennemføre analyserne. Vi har i år besøgt 32 af landets kommuner, hvilket betyder at 2.500 målepunkter er blevet kortlagt for affald.

Nedenfor har vi samlet et kort resume af årets analyse:

Mængdestigning:

I 75% af de 32 kommuner som HDR har kortlagt var der tale om mængdestigninger. Kun i 25% af kommunerne var der tale om et fald i affaldsmængden i forhold til 2021. Renholdelseskvaliteten er således blevet lidt dårligere i gennemsnit for alle kommuner.

Koncentration af affald i byerne:

Gennemsnitlig for alle kommuner, er 78% af affaldet optalt på by-lokaliteterne. Fokus på byerne og centrum bør således prioriteres højt, når man arbejder med at nedbringe affaldsmængderne i det offentlige rum.

Skodandelen af affaldsmængderne:

HDR har i årets analyse optalt 267.000 stykker affald på cirka 2.500 målepunkter rundt om i Danmark. 67% af affaldet er skod. Denne andel var også 67% i 2021 analysen, hvilket betyder at niveauet er uforandret. Skod er dermed stadig det største affaldsproblem i alle 32 analyserede kommuner og jo tættere man kommer på hovedstadsområdet jo større er problemet.

Særlige affaldsproblemer på kritiske lokaliteter:

HDR arbejder med begrebet kritiske lokaliteter. Disse lokaliteter har særlige problemer med henkastet affald. På landsplan var 31% af alle lokaliteter kritiske; her lå 65% af det optalte henkastede affald. HDR anbefaler således, at kommunerne i særlig grad har fokus på renholdelsen af kritiske lokaliteter.

Hvis kritiske lokaliteter ikke holdes rent for affald, får borgere, pendlere og turister det indtryk, at der generelt ikke bliver gjort rent for henkastet affald på kommunens arealer. Hvis pendlere, borgere og turister derimod oplever de kritiske lokaliteter som rene, så er oplevelsen i større udstrækning, at hele kommunen er pæn og ren for henkastet affald. HDR anbefaler derfor, at kommunerne i første omgang arbejder med en forbedring af renholdelseskvaliteten på de mest kritiske lokaliteter kortlagt i analysen.

SAMLEDE ANALYSERESULTAT 2022

Landsresultat

Generelt

Hvornår er renholdelsesniveauet i en kommune acceptabelt og hvornår er det kritisk?

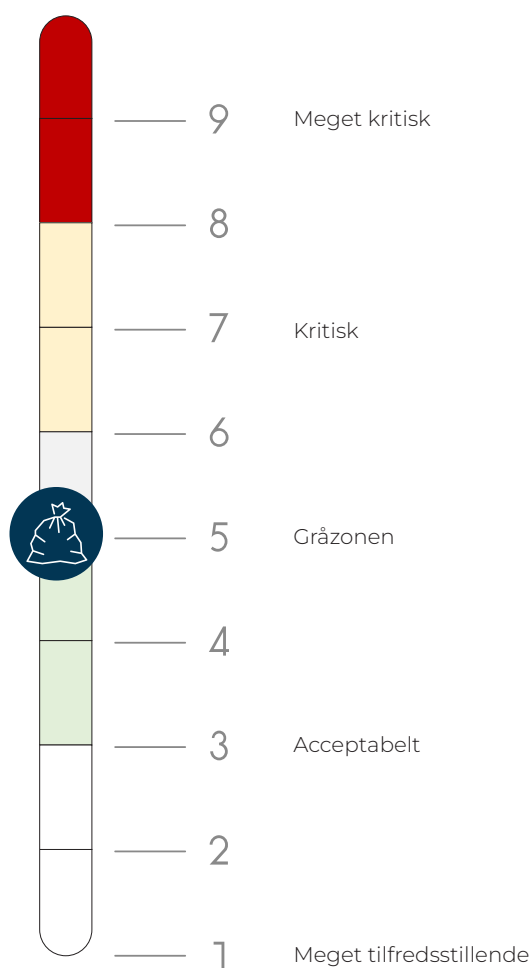
For at kunne give et svar på disse spørgsmål har HDR udviklet et renholdelses-indeks fra 1 til 9, hvor niveauerne fra 1 til 4 går fra et meget tilfredsstillende til et delvist acceptabelt niveau, mens værdierne fra 5 til 9 betegner niveauer fra gråzonen til meget kritisk.

HDR's samlede bedømmelse af renholdelses-kvaliteten for henkastet affald for hele landet i 2022 er baseret på optællingsanalyser på 20 lokaliteter og 80 målepunkter i hver af de deltagende 32 kommuner. I analyserne optælles både skod, småt affald og stort affald.

Særligt de 12 bylokaliteter i hver kommune er interessante, da det er her, der er størst intensitet af mennesker og trafik. De 8 lokaliteter i boligområder og i natur er ofte mindre problematiske mht henkastet affald.

Landsgennemsnittet for de 12 bylokaliteter er i 2022 på Indeks 5,1 i den tekniske analyse og befinder sig dermed på et gråzone niveau.

I forhold til niveauet i 2021 (5,0) er dette en smule forringet.

Bylokaliteter INDEX 2022

Hele landet

5,1

Bylokaliteter INDEX 2021

Hele landet

5,0

RESULTATERNE FOR

Kritiske lokaliteter

på tværs af alle affaldstyper i Danmark

Mængdestigning i hele landet:

Mængderne af henkastet affald på landsplan er steget med 18 procent fra 2021 til 2022.

På gennemsnitligt 31 % af de besøgte lokaliteter var mængden af det optalte affald kritisk - dvs. fik indekstal mellem 6 og 9 i analysen. 65% af affaldet lå på disse kritiske lokaliteter.

Hvad kendetegner en kritisk lokalitet:

Det er en lokalitet med et højt indekstal = meget affald. En lokalitet hvor "affald skaber affald" (Broken Windows). En lokalitet der ofte er besøgt af pendlere eller turister. En lokalitet der giver de besøgende indtryk af: "at hele kommunen er beskidt eller ren!"

Fordeling af kritiske lokaliteter ud over landet:

Af nedenstående matrix kan det aflæses, at der ikke overraskende er mest affald på kritiske lokaliteter i de større kommuner i landet, og at procenten af affald fundet på de kritiske lokaliteter er større i hovedstadsregionen og øst for Lillebælt.

Hvad stiller vi op med de kritiske lokaliteter:

HDR anbefaler, at de kritiske lokaliteter har første prioritet for en langsigtet nedbringelse af affaldsmængderne, da der er meget at hente i forhold til det generelle indtryk. Besøg lokaliteten. Start med en diagnose af årsager, ansvar og renholdelsesfrekvens. Foretag derefter en hovedrengøring. Se dernæst på tekniske løsninger og kommunikation. HDR hjælper gerne med processen.

Opdeling af de analyserede kommuner i 3 grupper	Hovedstadsregionen	Øvrige Sjælland og Fyn	Jylland
Kommunegruppe A: Mindre end 49.000 indbyggere	64 %	39 %	15 %
Kommunegruppe B: Mellem 49 og 92.000 indbyggere	77 %	67 %	53 %
Kommunegruppe C: Over 92.000 indbyggere	93 %	44 %	64 %
Andel af det optalte affald på kritiske lokaliteter på tværs af alle 9 felter:	65 %		

Procentandel af det samlede optalte affald, altså både skod, småt og stort, fordelt på kritiske lokaliteter, dvs lokaliteter med indekstal 6-9.

Det hyppigst forekommende affald er fortsat

SKOD

Hvor ligger der mest?

Top-5 lokaliteter med skod

Busstationer, togstationer og havne
Torve og Pladser
Hovedgader og gågader
Indkøbscentre eller andre indkøbsområder
Sidegader

67 % af det optalte henkastede affald på de 640 lokaliteter, vi har besøgt i 32 kommuner i 2022, var skod. Det er samme procentfordeling som i 2021.

Når vi ser på den samlede mængde blev der i 2022 gennemsnitligt optalt 20 % flere skod end i 2021.

Det er særligt de lokaliteter, der har intensiv færdsel af mennesker og trafik, der er plaget af mange skod.

Busstationer, togstationer og havne ligger således på en førsteplads over lokaliteter med flest skod. Det er særligt problematisk, da det også ofte er pendlere og turisters første indtryk af kommunen.

Også på torve og pladser i bycentrum finder vi mange skod. Der må forventes en del udendørs servering på torve og pladser og ofte også kulturaktiviteter mm. Pladserne er ofte forbundet med byens rådhus eller kirke.

I sidegader til hovedgader eller gågader ligger også mange skod. Normalt har disse gader en høj intensitet af trafik og mennesker og mange cafeer og restauranter er beliggende i disse sidegader.

Ved indkøbscentre ser vi også på bagveje, serviceveje og parkeringspladser på offentlige arealer ved centret.

Hovedindfaldsveje letter den hurtige bevægelighed for varer og personer, der ikke bekymrer sig meget om det område, de passerer igennem.

METODE & FREMGANGSMÅDE

Hold Danmark Rent affaldsanalyse

1. **Affaldsanalysen** er et øjebliksbillede på renholdelsesniveauet i en kommune.
2. **Analysen af henkastet affald** viser tendenser i renholdelsesniveauet på de offentlige arealer.
3. **Hold Danmark Rent's konsulenter besøger** 20 forskellige typer af lokaliteter i kommunen, 12 af bymæssig karakter og 4 på hhv. bolig- og naturområder. Kommunen fastlægger selv adresserne for de 20 lokaliteter. Hver lokalitet består af 4 målepunkter.
4. **Analysen** gennemføres over 3 dage i forår og sommerperioden.
5. **Den tekniske analyse** består af en optælling af skod, småt affald og stort affald på de enkelte lokaliteter.
6. **Hold Danmark Rent** arbejder ud fra den strategi, at affaldsanalysen indgår som et hjælpeværktøj i kommunen

AFFALDSSORTERING

Vi kan hjælpe

Uanset hvilken jobbeskrivelse man har i HDR så er man, fra april til september, en del af analyse-teamet. På den måde sikrer vi at alle medarbejdere hele tiden har fingeren på affalds-pulsen ude i den virkelige verden. Til sammen har vi gået mere end 1.500 km i naturen og i byerne for at se på henkastet affald og besøgt mere end 2.500 forskellige steder. Så vi er ret så berejste.

Men for dem af jer som ikke allerede ved det, så laver vi også andre typer af analyseopgaver for både kommuner og erhvervsvirksomheder. Ofte handler det om analyser i relation til de særligt kritiske lokaliteter, men i år har vi også – for første gang – lavet

en analyse, der ser nærmere på borgernes evne og lyst til affaldssortering i det offentlige rum. Analysen afsluttes ved årsskiftet, hvorefter vi glæder os til at dele vores nye viden med jer i vores kommende Vidensportal online.

Så hvis du har en analyseopgave, som du har brug for at få løst, og den handler om henkastet affald eller er nært beslægtet dermed, så kontakt os. Vi kommer gerne og hjælper dig!

**Vi tales ved
Anette, Lone, Katrine, Anette og Benny**

KOPPER

RESTAFFALD

GLAS

PLAST

MADAFFALD

FARLIGT
AFFALD

PAP

HOLD DANMARK RENT

Hold Danmark Rent (HDR) er en non-profit organisation, der arbejder for at nedbringe mængderne af henkastet affald på alle typer af arealer i Danmark. HDR er et praktisk orienteret videnscenter og en netværksorganisation, der arbejder innovativt og udviklende sammen med kommuner, frivillige og virksomheder for et renere Danmark uden affald i by og i naturen. Med særligt fokus på muligheder for tværgående samarbejde og borgerinddragelse tilstræbes altid den bedste løsning for alle gennem en god og konstruktiv personlig relation.

HDR tror ikke på løftede pegefingre. Kun med en positiv tilgang kan vi gøre problemet med henkastet affald til vores fælles ansvar og nå langt bedre resultater.

Rapporten er udarbejdet af analyseteamet hos HDR.
Find os og læs mere på vores [*hjemmeside*](#).

Årsrapporten er udarbejdet af:

Hold Danmark Rent
Rødeledsvej 70
5700 Svendborg
CVR-nummer: 37297925